

ص ص ۴۱-۵۴

تاریخ دریافت: ۸۷/۰۷/۰۸

تاریخ پذیرش: ۸۷/۰۹/۲۲

مقایسه امکانات باشگاه‌های ورزشی دولتی و خصوصی بانوان شهر تهران از دیدگاه مدیران، مربیان و ورزشکاران

جمیله مرادی عباس آبادی^۱دکتر علی محمد امیرتاش^۲جاوید دیداری^۳

چکیده

هدف: مقایسه امکانات باشگاه‌های ورزشی دولتی و خصوصی بانوان شهر تهران براساس ارزیابی‌های مدیران، مربیان و ورزشکاران این باشگاه‌ها هدف تحقیق حاضر بود. روش: برای این منظور، از بین ۲۰۷ باشگاه ورزشی بانوان چهار حوزه شهر تهران (۴۵ درصد دولتی) که دارای فضای سرپوشیده و حداً اقل سه رشته ورزشی فعال بودند، با استفاده از روش نمونه‌گیری تصادفی طبقه‌ای نسبتی ۸۵ باشگاه (۴۲ باشگاه دولتی) از چهار حوزه شهر انتخاب شدند. برای گردآوری داده‌ها، از سیاهه ارزیابی امکانات و تجهیزات باشگاه‌های ورزشی در سه ویرایش، ویژه مدیر، مربی و ورزشکار که در فرآیند این تحقیق ساخت و اعتباریابی شد، استفاده گردید. یافته‌ها: نتایج نشان داد که بین کیفیت کلی امکانات باشگاه‌های ورزشی دولتی و خصوصی بانوان شهر تهران، تفاوت معنی‌داری وجود ندارد ($P > 0.05$). تجزیه و تحلیل‌های بیشتر برای مقایسه ارزیابی‌های مدیران، مربیان و ورزشکاران آشکار کرد که مدیران باشگاه‌های دولتی و خصوصی کیفیت امکانات باشگاه‌های تحت مدیریت خود را به طور معنی‌داری بالاتر از مربیان و ورزشکاران گزارش کرده‌اند ($P < 0.05$). بحث: نتایج حاکی از رشد کمی و کیفی امکانات و تجهیزات باشگاه‌های ورزشی بانوان شهر تهران بود. محقق، ضرورت توجه بیشتر روی برخی از مؤلفه‌های امکانات باشگاه‌های دولتی و خصوصی را جهت بهبود وضعیت سرویس‌دهی مورد بحث قرار داد.

واژه‌های کلیدی: باشگاه ورزشی دولتی، باشگاه ورزشی دولتی، امکانات، شهر تهران.

۱. کارشناس ارشد تربیت بدنی و علوم ورزشی

۲. دانشیار دانشگاه آزاد اسلامی، واحد علوم و تحقیقات

۳. کارشناس ارشد تربیت بدنی و علوم ورزشی

مقدمه

فعالیت بدنی روزمره و ورزش، نقش و جایگاه مهمی در سلامت جسمانی و روانی افراد جامعه ایفا می‌کنند. در واقع پرداختن به ورزش فرصت‌های خاصی برای تک‌تک افراد ایجاد می‌کند که به موجب آن، علاوه بر بهبود وضعیت سلامتی، مهارت‌ها و سبک زندگی افراد و سلامت اجتماعی نیز تحت تأثیر قرار می‌گیرد (۱). از این رو به وجود آوردن این فرصت‌ها از طریق ورزش یکی از وظایف و رسالت‌های مدیران و سیاست‌گذاران کشور می‌باشد که این مهم در جوامعی مانند شهر تهران چه از جهت ازدحام جمعیت و چه از جهت شرایط اجتماعی آن اهمیت بیشتری پیدا می‌کند. در این میان، باشگاه‌های ورزشی پیش‌نیاز اجرای این سیاست‌ها و برنامه‌ها است که می‌باید از توزیع و کیفیت مناسب برخوردار باشد (۸). محققانی که به بررسی عوامل تأثیرگذار بر عضویت افراد در باشگاه‌های ورزشی پرداخته‌اند نیز فراهم بودن امکانات و تجهیزات ورزشی و دسترسی آسان به آن‌ها را از عوامل تأثیرگذار بر عضویت افراد در باشگاه‌های ورزشی ذکر کرده‌اند (۹، ۱۴). علاوه بر این به همان شکل، بالابودن کیفیت اماکن و تجهیزات ورزشی، یکی از جاذبه‌های مهم در روی آوردن افراد به ورزش شناخته شده است (۶). امکانات باشگاه‌های ورزشی را در دو مؤلفه تأسیسات و تجهیزات می‌توان بررسی کرد. از جمله نکات مهم در کیفیت تأسیسات و اماکن ورزشی رعایت استانداردهای تعریف شده می‌باشد که از آن جمله می‌توان به نکات فنی و مهندسی، ایمنی، دیوار و در، وضعیت نور، وضعیت صداگیری، وضعیت تهویه و گرمایش و سرویس بهداشتی اشاره کرد که می‌باید مورد توجه قرار گیرد (۶). هر یک از این عوامل از اهمیت بالایی برخوردارند و کمبود هر کدام از این مؤلفه‌ها می‌تواند کارایی موارد دیگر را مختل نماید. به عنوان مثال یکی از مسائل مهم در ایمنی تأسیسات و اماکن ورزشی، داشتن فضای وسیع و کافی است. فضاهای محدود و اندک باعث تردد بیشتری می‌شود و ازدیاد این تردد‌ها، احتمال برخوردها را بیشتر می‌کند. به طور کلی، انتخاب مکان‌های کوچک و کم‌وسعت و ... می‌تواند علاوه بر هدر رفتن نیروهای انسانی متخصص و اعتبارات و بودجه، باعث به خطر افتادن سلامتی ورزشکاران و مراجعه‌کنندگان شود. در مقابل چنانچه مکان انتخاب‌شده در زمینی با وسعت کافی، مناسب و هموار، نورگیر، با موقعیت شمالی - جنوبی، و ... باشد، می‌تواند فضایی ایمن و مطمئن برای استفاده‌کنندگان تأمین کند (۶). در این میان رعایت استانداردهای امکانات و تجهیزات، مکمل کارایی اماکن و تأسیسات استاندارد است. رعایت استاندارد وسایل و تجهیزات از مؤلفه‌های مهم در رعایت جنبه‌های ایمنی است. استانداردهای وضع شده برای وسایل و تجهیزات می‌تواند جنبه‌هایی از قبیل وزن، حجم، جنس، اندازه، ارتفاع، طول، استحکام و ... را شامل شود. رعایت استانداردها به معنی پیشگیری کامل از بروز حوادث نیست، به طوری که در بسیاری از مواقع دیده می‌شود که آسیب‌پذیری و خراب شدن تجهیزات و وسایل ورزشی استاندارد منجر به بروز حوادث شده است. بر این اساس جنبه دیگر رعایت اصول ایمنی در مورد تجهیزات و وسایل، معاینه و واریسی و در نهایت تعمیر و ترمیم روزانه وسایل پس از انجام تمرینات و یا مسابقات است و ایجاب می‌کند که در صورت عدم استفاده از وسایل و تجهیزات مستعمل، کهنه و از

کار افتاده، کنار گذاشتن شوند (۵). از سوی دیگر تأثیر کیفیت و استاندارد تأسیسات و تجهیزات بر اثربخشی نیروی انسانی نیز از جنبه‌های دیگر اهمیت توجه به کیفیت و استاندارد امکانات باشگاه‌های ورزشی می‌باشد. نیروی انسانی زمانی قادر به انجام وظایف خود هستند که از حد اکثر امکانات برخوردار باشند. طبیعی است هر اندازه امکانات با نیازها موجود متناسب‌تر باشند، نیروی انسانی اثربخشی بیشتری خواهند داشت (۵، ۸). بنابراین باید به تأسیسات و تجهیزات باشگاه‌ها توجه ویژه‌ای شود.

با گسترش و جا افتادن جایگاه ورزش در سال‌های اخیر، سیاست‌گذاری برای گسترش باشگاه‌ها و فضاهای ورزشی نیز رو به افزایش بوده است و این سیاست‌ها در دو بخش دولتی و خصوصی به گونه‌ای پیگیری می‌شود که با ارائه تسهیلات ویژه، مسیر سرمایه‌گذاری و فعالیت‌های ورزشی برای بخش خصوصی هموارتر شده است. در بخش دولتی نیز تمامی سازمان‌ها و ارگان‌ها و به طور اختصاصی ادارات کل تربیت بدنی توجه ویژه‌ای به بحث تأمین اماکن و تأسیسات ورزشی با کیفیت مطلوب دارند.

در این میان، با توجه به سهمی که بانوان به عنوان نیمی از افراد جامعه برای شرکت در فعالیت‌های ورزشی دارند، توجه به باشگاه‌های ورزشی مختص بانوان نیز نباید به فراموشی سپرده شود. چه بسا زنان و دخترانی که به دلیل مسائل فرهنگی و اجتماعی تمایل بیشتری برای حضور در باشگاه‌ها و فضاهای ورزشی مختص بانوان دارند و در بیشتر موارد به دلیل در دسترس (۵) یا مناسب نبودن (۱۰) این اماکن از مشارکت در ورزش امتناع می‌کنند. در تحقیقات این حوزه، سلامی (۱۳۸۱) به این نتیجه دست یافت که از جمله مهم‌ترین موانع شرکت زنان در فعالیت‌های ورزشی، نبودن امکانات ورزشی در محل زندگی و محدود بودن فضاهای مناسب برای انجام فعالیت‌های ورزشی زنان است (۵). باید دقت کرد که مشارکت زنان در ورزش با توجه به آسیب‌پذیری بالای روانی و جسمانی، و نقش و جایگاه مهم خانوادگی آنان، اهمیت بسزایی دارد (۱۲) و در دسترس و مناسب نبودن امکانات ورزشی برای این قشر به طور بالقوه، آثار مخربی را به دنبال دارد. بیشتر بررسی‌های کمیته پژوهش و تحقیقات و معاونت ورزشی شهر تهران (۱۳۷۴) که به بررسی وضعیت اماکن ورزشی ویژه بانوان شهر تهران در ۶ منطقه تهران پرداخته بود، وضعیت اماکن ورزشی را نامطلوب اعلام کرده بود (۱۰)؛ اما با این وجود در سال‌های اخیر توجه ویژه‌ای به امر ورزش بانوان چه در حوزه همگانی و چه در حوزه قهرمانی شده است که انتظار می‌رود، شرایط در حال حاضر نسبت به سال‌های قبل مطلوب‌تر شده باشد که در روند این تحقیق به آن پرداخته می‌شود. با توصیف ارائه شده، یکی از اهداف این تحقیق بررسی وضعیت کنونی امکانات باشگاه‌های ورزشی دولتی و خصوصی بانوان در شهر تهران بود.

علاوه بر این با توجه به این که نسبت جمعیت مرد به زن در شهر تهران بر اساس آمار ارائه شده از سوی مرکز سرشماری ایران معادل ۱/۰۵ است (۲۲) و به طور تقریبی زنان جمعیتی معادل مردان دارند، تعداد ورزشکاران مرد ۱/۶۶ برابر تعداد ورزشکاران زن است و هنوز بین فعالیت‌های ورزشی مردان و زنان، فاصله زیادی

وجود دارد (۲۱). محققان انحصاری کردن تشکیلات ورزشی به وسیله مردان و روابط برتر مردان به دلیل نفوذ اجتماعی آنان را عمده‌ترین عوامل تفاوت در فعالیت‌های ورزشی بین دو جنسیت می‌دانند (۱۸، ۱۹). در حقیقت آمار موجود نیز تأییدکننده این موضوع است. بر اساس آمار ارائه‌شده از سوی اداره تربیت بدنی شهر تهران در بخش خصوصی، تعداد باشگاه‌های غیر اختصاصی ۱۴/۶ برابر باشگاه‌های اختصاصی بانوان است (۲۳). از این آمار و ارقام چنین بر می‌آید که گرایش به سمت افتتاح باشگاه‌های غیر اختصاصی بیشتر است. شاید توجه به سودآوری در بخش خصوصی و روند خصوصی سازی اماکن ورزشی دولتی دلیل عمده این گرایش باشد.

با توجه به آنچه که گذشت، چنین برمی‌آید که وجود تفاوت در فعالیت‌های ورزشی بین زنان و مردان، سرمایه‌گذاران در بخش خصوصی را برای کسب سود بیشتر به سمت احداث باشگاه‌های غیر اختصاصی هدایت کرده است و باقیمانده باشگاه‌های اختصاصی بانوان را برای رعایت نسبت هزینه کارایی به سمت کاهش سرمایه‌گذاری روی امکانات سوق دهد. بحث اخیر، به علاوه توجه افزایش یافته از سوی دولت روی ورزش بانوان در سال‌های اخیر پیشنهاد می‌کند که بین امکانات ورزشی باشگاه‌های ورزشی دولتی و خصوصی بانوان تفاوت وجود دارد. از این رو در تحقیق حاضر امکانات ورزشی باشگاه‌های ورزشی دولتی و خصوصی بانوان از دیدگاه مدیران، مربیان و ورزشکاران این باشگاه‌ها مورد بررسی قرار گرفت که هدف اصلی تحقیق حاضر را شکل می‌دهد. همچنین برای فراهم کردن درک درستی نسبت به ارزیابی‌های صورت گرفته در تحقیق حاضر، ارزیابی‌های صورت گرفته به وسیله مدیران، مربیان و ورزشکاران مورد مقایسه قرار گرفت که در ادامه به آن پرداخته می‌شود.

روش‌شناسی

پژوهش حاضر از نوع مطالعات علی - مقایسه‌ای بود که گردآوری داده‌های آن به روش میدانی صورت پذیرفت. جامعه آماری پژوهش کلیه باشگاه‌های ورزشی دولتی (۹۳ باشگاه) و خصوصی (۱۱۴ باشگاه) بانوان شهر تهران بود که دارای فضای سرپوشیده و حداً اقل سه رشته ورزشی فعال بودند. در این تحقیق با استفاده از روش نمونه‌گیری تصادفی طبقه‌ای نسبتی، ۶۰ باشگاه دولتی و ۶۰ باشگاه خصوصی از چهار حوزه شهر تهران به عنوان نمونه آماری انتخاب شدند؛ اما در نهایت به علت عدم همکاری برخی از باشگاه‌ها اطلاعات ۴۲ باشگاه دولتی (۷۰ درصد) و ۴۳ باشگاه خصوصی (۷۲ درصد) برای تجزیه و تحلیل مورد استفاده قرار گرفت.

برای گردآوری داده‌ها از سیاهه محقق ساخته ارزیابی امکانات و تجهیزات باشگاه‌های ورزشی در سه ویرایش، ویژه مدیر، مربی و ورزشکار استفاده گردید که در آن کمترین امتیاز ۱۳ و بیشترین امتیاز ۳۹ برای هر باشگاه در نظر گرفته شده و همچنین روایی صوری و محتوایی آن با استفاده از نظر متخصصین مدیریت ورزش تعیین شد. با توجه به این که مطابق اصول ساخت پرسش‌نامه، ابزاری که در قالب سیاهه ساخته می‌شوند نیازی به بررسی پایایی ندارند لذا ضریب پایایی برای ابزار استفاده شده محاسبه نگردید. در تجزیه و تحلیل داده‌ها از

روش‌های آمار توصیفی (میانگین، انحراف استاندارد، نمودار و جدول) برای توصیف وضعیت متغیرها و از آزمون‌های آمار استنباطی در سطح آلفای ۵ درصد برای آزمون فرضیه‌ها بهره گرفته شد. در این تحقیق از آزمون‌های کلموگروف اسمیرنوف و لوین برای بررسی پیش فرض‌های آماری (توزیع داده‌ها و تجانس واریانس) و از آزمون‌های t، تحلیل واریانس یک سویه (ANOVA) و آزمون تعقیبی شفه جهت مقایسه بین گروه‌های تحقیق استفاده شد. کلیه تجزیه و تحلیل‌های آماری با استفاده از بسته آماری SPSS نسخه ۱۵ انجام شد.

نتایج و یافته‌ها

در تحقیق حاضر امکانات باشگاه‌های ورزشی دولتی و خصوصی در سه مؤلفه تأسیسات (سالن‌ها و فضاهای روباز)، تجهیزات و خدمات رفاهی مورد ارزیابی قرار گرفت. بر اساس داده‌های گردآوری شده مشخص شد که در نمونه باشگاه‌های دولتی و خصوصی بانوان، فضای رو باز ورزشی وجود ندارد و تنها تأسیسات این باشگاه‌ها سالن‌های سرپوشیده می‌باشد که در ۴۲ باشگاه دولتی ۸۱ باب سالن و در ۴۳ باشگاه خصوصی ۵۱ سالن وجود داشت. وضعیت کیفی سالن‌های سرپوشیده باشگاه‌های دولتی و خصوصی از دیدگاه مدیران، مربیان و ورزشکاران در جدول ۱ آمده است. همچنین نتایج ارزیابی‌های صورت گرفته روی وضعیت تجهیزات در جدول ۲، وضعیت خدمات رفاهی در جدول ۳ و وضعیت کلی امکانات باشگاه‌های دولتی و خصوصی در جدول ۴ آمده است. علاوه بر این در شکل ۱ وضعیت امکانات باشگاه‌های دولتی و خصوصی و دیدگاه‌های مدیران، مربیان و ورزشکاران مورد مقایسه قرار گرفته است. در بخش استنباطی، نتایج حاصل از بررسی توزیع داده‌ها و تجانس واریانس گروه‌ها حاکی از برقراری پیش فرض‌های آماری برای استفاده از آمار پارامتریک بود، از این رو، در تجزیه و تحلیل داده‌ها از آزمون‌های آمار پارامتریک بهره گرفته شد. جدول ۵، نتایج آزمون t جهت مقایسه وضعیت امکانات در باشگاه‌های ورزشی دولتی و خصوصی بانوان شهر تهران از دیدگاه مدیران، مربیان و ورزشکاران نشان می‌دهد.

جدول ۱. وضعیت کیفی سالن‌های سرپوشیده باشگاه‌های ورزشی دولتی و خصوصی بانوان شهر تهران از دیدگاه مدیران، مربیان و ورزشکاران

میانگین امتیازات								شاخص، نوع باشگاه و دیدگاه مؤلفه کیفی
خصوصی				دولتی				
هر سه دیدگاه	ورزشکار	مربی	مدیر	هر سه دیدگاه	ورزشکار	مربی	مدیر	
۲/۵۲	۲/۴۳	۲/۴۳	۲/۷۱	۲/۶۵	۲/۱۷	۲/۸۳	۲/۹۶	نور
۲/۶۳	۲/۳۵	۲/۶۹	۲/۸۶	۲/۴۱	۲/۰۹	۲/۵۸	۲/۵۷	کف سالن
۲/۳۱	۲/۱۴	۲/۳۱	۲/۴۹	۲/۵۵	۲/۳	۲/۶۳	۲/۷۴	ارتفاع
۲/۴۲	۲/۰۶	۲/۴۷	۲/۷۵	۲/۲۴	۱/۹۹	۲/۳۶	۲/۳۸	تهویه
۲/۶۱	۲/۲۹	۲/۷۳	۲/۸۲	۲/۲۴	۱/۸۶	۲/۲۸	۲/۶	گرمایش
۲/۴۸	۲/۲	۲/۵۵	۲/۷۱	۲/۰۹	۱/۶۹	۲/۱۶	۲/۴۳	سرمایش
۲/۲۵	۱/۹۲	۲/۴۳	۲/۴۱	۱/۷۸	۱/۳۵	۱/۹۳	۲/۰۷	دوش
۲/۴۹	۱/۹۸	۲/۶۷	۲/۸۴	۲/۱۳	۱/۸	۲/۲۸	۲/۳۳	رختکن
۲/۷	۲/۳۹	۲/۸۲	۲/۹	۲/۶	۲/۲۶	۲/۷	۲/۸۴	سرویس بهداشتی
۲/۹۶	۲/۹۴	۲/۹۴	۳	۲/۴۱	۱/۲۸	۲/۹۸	۲/۹۹	امنیت
۲۵/۴۱	۲۲/۷۱	۲۶/۰۴	۲۷/۴۹	۲۳/۱۸	۱۸/۷۹	۲۴/۸۳	۲۵/۹۳	جمع امتیازات

جدول ۲. وضعیت تجهیزات باشگاه‌های ورزشی دولتی و خصوصی بانوان شهر تهران از دیدگاه مدیران، مربیان و ورزشکاران

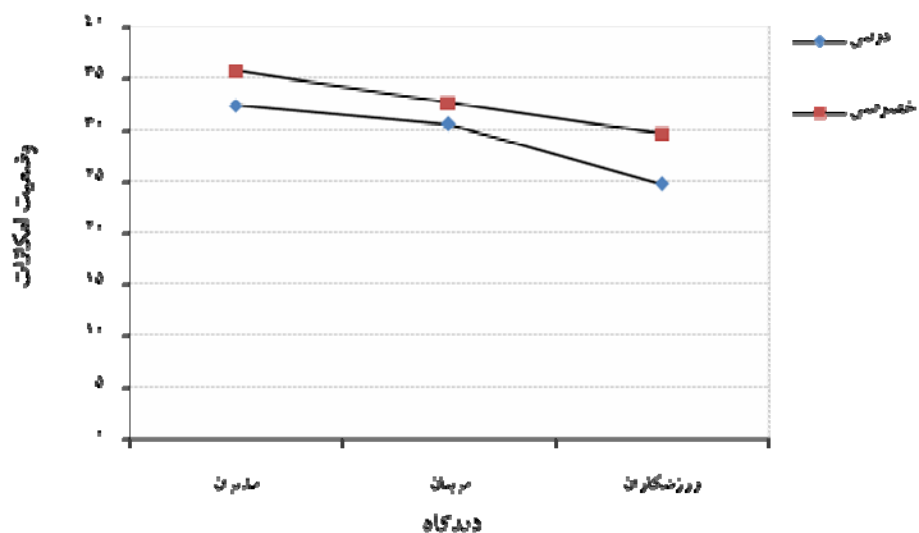
میانگین امتیازات								شاخص، نوع باشگاه و دیدگاه مؤلفه مورد ارزیابی
خصوصی				دولتی				
هر سه دیدگاه	ورزشکار	مربی	مدیر	هر سه دیدگاه	ورزشکار	مربی	مدیر	
۲/۳۸	۲/۴	۲/۰۹	۲/۶۵	۱/۶۹	۱/۸۶	۱/۹	۱/۳۳	تناسب تجهیزات با نفرا
۲/۵۲	۲/۶۵	۲/۳۷	۲/۵۶	۲/۱۸	۲/۲۱	۲/۰۵	۲/۲۹	کیفیت تجهیزات
۴/۹۱	۵/۰۵	۴/۴۷	۵/۲۱	۳/۸۸	۴/۰۷	۳/۹۵	۳/۶۲	جمع امتیازات

جدول ۳. وضعیت خدمات رفاهی باشگاه‌های ورزشی دولتی و خصوصی بانوان شهر تهران از دیدگاه مدیران، مربیان و ورزشکاران

میانگین امتیازات								شاخص، نوع باشگاه و دیدگاه مؤلفه مورد ارزیابی
خصوصی				دولتی				
هر سه دیدگاه	ورزشکار	مربی	مدیر	هر سه دیدگاه	ورزشکار	مربی	مدیر	
۲/۳	۱/۸۴	۲/۰۵	۳/۰۲	۲/۱۱	۱/۸۳	۱/۷۴	۲/۷۶	خدمات رفاهی

جدول ۴. وضعیت امکانات باشگاه‌های ورزشی دولتی و خصوصی بانوان شهر تهران از دیدگاه مدیران، مربیان و ورزشکاران

هر سه دیدگاه		ورزشکار		مربی		مدیر		دیدگاه و شاخص نوع باشگاه
انحراف استاندارد	میانگین	انحراف استاندارد	میانگین	انحراف استاندارد	میانگین	انحراف استاندارد	میانگین	
۱/۶۱	۲۹/۱۷	۰/۵۹	۲۴/۶۹	۰/۵۱	۳۰/۵۲	۰/۶۱	۳۲/۳۱	دولتی
۱/۹۸	۳۲/۶۱	۰/۹۸	۲۹/۶	۰/۶۳	۳۲/۵۶	۰/۴۵	۳۵/۶۹	خصوصی

شکل ۱- مقایسه میانگین وضعیت امکانات باشگاه‌های دولتی و خصوصی از سه دیدگاه مدیران، مربیان و ورزشکاران

جدول ۵. نتایج آزمون t برای گروه‌های مستقل جهت مقایسه وضعیت امکانات باشگاه‌های دولتی و خصوصی از دیدگاه مدیران، مربیان و ورزشکاران

Sig	df	t	آزمون لوین		انحراف استاندارد	میانگین	تعداد	نوع باشگاه	شاخص دیدگاه ارزیابی
			Sig	F					
۰/۲۰۸	۷۳/۰۲	-۱/۲۶	۰/۲۸۶	۱/۱۵	۰/۶۱	۳۲/۳۱	۴۲	دولتی	مدیران
					۰/۴۵	۳۵/۶۹	۴۳	خصوصی	
۰/۸۳۱	۷۸/۸۸	۰/۶۹۵	۰/۱۸۹	۱/۷۵۱	۰/۵۱	۳۰/۵۲	۴۲	دولتی	مربیان
					۰/۶۳	۳۲/۵۶	۴۳	خصوصی	
۰/۴۹	۸۳	۰/۶۹۱	۰/۰۷۳	۴/۴۸	۰/۵۹	۲۴/۶۹	۴۲	دولتی	ورزشکاران
					۰/۹۸	۲۹/۶	۴۳	خصوصی	
۰/۳۸۴	۷۴/۶۱	۰/۹۳۷	۰/۲۱۴	۲/۵۲	۱/۶۱	۲۹/۱۷	۴۲	دولتی	هر سه دیدگاه
					۱/۹۸	۳۲/۶۱	۴۳	خصوصی	

جدول ۶. نتایج آزمون تحلیل واریانس یک سویه جهت مقایسه ارزیابی‌های مدیران، مربیان و ورزشکاران از امکانات باشگاه‌های دولتی و خصوصی

Sig	F	df	مجموع مربعات		انحراف استاندارد	میانگین	تعداد	دیدگاه	شاخص
									نوع باشگاه
/۰۰۱* ۰	۹/۴۶	۲	۲۵۴/۰۲	بین گروهی	۰/۶۱	۳۲/۳۱	۴۲	مدیران	دولتی
		۱۲۳	۱۸۰/۵	درون گروهی	۰/۵۱	۳۰/۵۲	۴۲	مربیان	
		۱۲۵	۴۳۴/۲	مجموع	۰/۵۹	۲۴/۶۹	۴۲	ورزشکاران	
/۰۰۱* ۰	۱۴/۱۵	۲	۱۴۸/۳۹	بین گروهی	۰/۴۵	۳۵/۶۹	۴۳	مدیران	خصوصی
		۱۲۶	۱۷۶/۵	درون گروهی	۰/۶۳	۳۲/۵۶	۴۳	مربیان	
		۱۲۸	۳۲۸/۳	مجموع	۰/۹۸	۲۹/۶	۴۳	ورزشکاران	

* تفاوت در سطح آلفای ۵ درصد معنی‌دار است.

مطابق اطلاعات ارائه شده در جدول ۵، مقدار P به دست آمده برای دیدگاه مدیران، مربیان و ورزشکاران در سطح آلفای ۵ درصد به ترتیب ۰/۲۰۸، ۰/۸۳۱ و ۰/۴۹ می‌باشد ($P > ۰/۰۵$)، لذا شواهد کافی برای رد فرض صفر وجود ندارد. از این رو بر اساس یافته‌های تحقیق حاضر بین وضعیت امکانات باشگاه‌های ورزشی دولتی و خصوصی بانوان شهر تهران از هر سه دیدگاه مدیران، مربیان و ورزشکاران تفاوت معنی‌داری وجود ندارد. همچنین بر اساس نتایج تحلیل واریانس یک سویه برای مقایسه دیدگاه‌های مدیران، مربیان و ورزشکاران (جدول ۶)، مقادیر P در هر دوی باشگاه‌های دولتی و خصوصی در سطح آلفای ۵ درصد برابر ۰/۰۰۱ به دست آمد ($P < ۰/۰۵$)، لذا براساس شواهد موجود فرض‌های صفر رد و فرضیه‌های تحقیق مورد تأیید قرار می‌گیرند. از این رو بر اساس یافته‌ها تحقیق حاضر، بین ارزیابی‌های مدیران، مربیان و ورزشکاران از وضعیت امکانات باشگاه‌های دولتی و خصوصی تفاوت معنی‌داری وجود دارد. برای تعیین دقیق‌تر این تفاوت‌ها به نتایج آزمون تعقیبی شفه که در جدول ۷ آمده است توجه کنید. به طور کلی در این تحقیق مدیران باشگاه‌های دولتی و

خصوصی امکانات باشگاه‌های تحت مدیریت خود را به طور معنی‌داری بالاتر از مربیان و ورزشکاران گزارش کردند.

جدول ۷. نتایج آزمون تعقیبی شفه جهت مقایسه ارزیابی‌های مدیران، مربیان و ورزشکاران از امکانات باشگاه‌های دولتی و خصوصی

سطوح معنی‌داری	خطای استاندارد	اختلاف میانگین	گروه‌های مورد مقایسه	شاخص نوع باشگاه
۰/۰۱۲*	۱/۳۸	۱/۷۹	مدیران و مربیان	دولتی
۰/۰۰۱**	۱/۳۸	۷/۶۲	مدیران و ورزشکاران	
۰/۳۶۱	۱/۳۸	۵/۸۳	مربیان و ورزشکاران	
۰/۰۰۵*	۱/۴۶	۳/۱۳	مدیران و مربیان	خصوصی
۰/۰۰۱**	۱/۴۶	۶/۰۹	مدیران و ورزشکاران	
۰/۰۹۷	۱/۴۶	۲/۹۶	مربیان و ورزشکاران	

* تفاوت در سطح آلفای ۵ درصد معنی‌دار است.

** تفاوت در سطح آلفای ۱ درصد معنی‌دار است.

بحث و نتیجه‌گیری

امروزه با روشن‌تر شدن نقش ورزش در سلامت جامعه و افراد، توجه به مدیریت ورزشی افزایش یافته است. نقش پررنگ مدیران ورزشی در هماهنگی، سازماندهی، برنامه‌ریزی، تخصیص منابع و در نهایت کنترل امور ورزش بر هیچ کس پوشیده نیست (۳، ۵). در این راستا، از جمله نیازهایی که مدیران ورزش برای تصمیم‌گیری‌های خود دارند، اطلاعات دقیق و به روز می‌باشد که در سایه بررسی‌ها و مطالعات سیستماتیک و دقیق حاصل می‌شود. در واقع بازخورد اطلاعاتی از تصمیمات گذشته، پایه اصلی سیاست‌گذاری‌های آتی را شکل می‌دهد. با نگاهی به سیاست‌های سال‌های اخیر دولت، مبنی بر نگهداری و اداره اماکن و تأسیسات ورزشی دریافته می‌شود که گرایش به خصوصی‌سازی راهبرد اصلی دولت بوده و به موازات آن استفاده از خدمات ورزشی بخش خصوصی نیز افزایش یافته است. در این میان، زمینه گسترش فعالیت‌های بخش خصوصی نیز فراهم گشته که محصول این سیاست‌ها است. با توجه به رویکردی که گذشت، و با توجه به این که یکی از مهم‌ترین عوامل مهم در بحث مدیریت ورزشی

و ارائه خدمات ورزشی، باشگاهها و فضاهای ورزشی و یا به عبارت دقیق‌تر امکانات باشگاه‌های ورزشی است، بسیار مهم خواهد بود تا به این سوالات که آیا بخش خصوصی قادر به فراهم آوردن امکانات ورزشی مطلوب می‌باشد یا خیر؟ و چه تفاوتی بین امکانات باشگاه‌های ورزشی دولتی و خصوصی وجود دارد؟ پاسخ دقیقی داده شود. این مهم با توجه به مواردی که در خصوص اهمیت ورزش بانوان در مقدمه گذشت، چارچوب هدف این تحقیق را شکل داد.

بر اساس بررسی‌های صورت گرفته در این تحقیق که مبنای اطلاعاتی آن را دیدگاه‌های مدیران، مربیان و ورزشکاران باشگاه‌های دولتی و خصوصی بانوان شهر تهران شکل می‌داد، مشخص گردید که به طور کلی وضعیت امکانات باشگاه‌های خصوصی در حد بالاتری از باشگاه‌های دولتی قرار دارد. این نتیجه در هر سه دیدگاه مدیران، مربیان و ورزشکاران نیز وجود داشت. در پژوهش حاضر، امکانات باشگاه‌های ورزشی در سه مؤلفه تأسیسات، تجهیزات و خدمات رفاهی بررسی گردید که نتایج حاصل از بررسی‌های آن در مؤلفه تأسیسات نشان داد، در نمونه باشگاه‌های انتخاب شده چه در بخش دولتی و چه در بخش خصوصی هیچ گونه فضای رو باز ورزشی مختص بانوان وجود ندارد و تأسیسات باشگاه‌های ورزشی محدود به سالن‌های سرپوشیده می‌باشد. براساس آمار نیز بجز در چند ورزشگاه هیچگونه فضای باز برای بانوان وجود ندارد. دلایل این بی‌توجهی به احداث فضاهای رو باز ویژه بانوان را می‌توان در ارتباط با بحث هزینه‌کارایی این فضاها دانست چرا که با توجه هزینه‌های بالای نگهداری اماکن ورزشی می‌بایست به حجم مشتری و استفاده کنندگان توجه ویژه ای شود (۲، ۵). وجود تعصبات خاص در بانوان ایرانی دلیلی برای استقبال کم بانوان برای استفاده از فضاهای ورزشی روباز است (۱۱، ۱۲). در سال‌های اخیر پارک‌های ویژه بانوان و فضاهای حصارکشی شده در پارک‌ها که به وسیله بخش تربیت بدنی شهرداری‌ها ایجاد شده است می‌تواند نقش مهمی در فرهنگ‌سازی برای استفاده بانوان از فضاهای ورزشی رو باز باشد. بیان این نکته، ضروری است که ورزش و فعالیت بدنی در محیط‌های طبیعی اثربخشی بالاتری نسبت به سالن‌های سرپوشیده دارد. ارزیابی‌های کمی‌روی سالن‌های سرپوشیده نیز آشکار کرد که نسبت تعداد سالن به باشگاه در باشگاه‌های دولتی، بالاتر از باشگاه‌های خصوصی است (۹۲، ۱) در برابر ۱/۱۸ به ترتیب در باشگاه‌های دولتی و خصوصی). به نظر می‌رسد، نیاز به سرمایه‌های بالا برای احداث باشگاه‌هایی با سالن‌های سرپوشیده متعدد، دلیل تک سالنی بودن اکثر باشگاه‌های خصوصی است. باید در نظر داشت که ارتباط مستقیمی بین تعداد سالن‌های ورزشی و میزان خدمات ورزشی باشگاه‌ها وجود دارد. از این رو می‌توان پیش‌بینی کرد که باشگاه‌های خصوصی در ارائه خدمات ورزشی نقش کمتری از باشگاه‌های دولتی داشته باشند که نیاز به بررسی بیشتری دارد.

اما به لحاظ کیفی یافته‌های توصیفی تحقیق حاکی از بالاتر بودن کیفیت سالن‌های سرپوشیده در بخش خصوصی بود. همچنین بر اساس تک‌تک دیدگاه‌های مدیران، مربیان و ورزشکاران نیز کیفیت سالن‌های

سرپوشیده خصوصی بالاتر بود. در بین مؤلفه‌های کیفی سالن‌های سرپوشیده وضعیت نور سالن‌ها در باشگاه‌های دولتی از بالاترین سطح کیفی نسبت به سایر مؤلفه‌ها برخوردار بود. در تحقیقات نورشاهی (۱۳۷۶) و ایرانی (۱۳۷۴) نیز مطلوب‌ترین مؤلفه کیفی سالن‌های سرپوشیده مؤلفه نور گزارش شد. در باشگاه‌های خصوصی وضعیت امنیت از بالاترین سطح کیفی نسبت به سایر مؤلفه‌ها برخوردار بود که نشان‌دهنده حساسیت مدیران باشگاه‌های خصوصی به بحث امنیت بانوان در محیط‌های خصوصی است. ممکن است واهمه بروز مشکلات امنیتی و ایجاد مشکلات بعدی باعث به وجود آمدن این حساسیت باشد. در مقابل، وضعیت دوش در باشگاه‌های دولتی و خصوصی کمترین سطح کیفی را دارا بود. کوشش‌های این تحقیق برای ارزیابی تجهیزات نشان داد که تناسب تعداد تجهیزات با تعداد کاربران در بخش خصوصی بیشتر از باشگاه‌های دولتی است. همچنین، مدیران، مربیان، ورزشکاران و در مجموع سه دیدگاه، کیفیت تجهیزات در باشگاه‌های ورزشی خصوصی را در سطح بالاتری از باشگاه‌های ورزشی دولتی گزارش کردند. در مؤلفه خدمات رفاهی نیز وضعیت مشابهی مشاهده شد. با این حال، سطوح کیفیت گزارش شده برای برخی از مؤلفه‌ها در سطح بالایی گزارش شد. پیش‌تر نیز، کمیته پژوهش و تحقیقات معاونت ورزشی بانوان (۱۳۷۴) وضعیت امکانات اماکن ورزشی بانوان شهر تهران را نامطلوب اعلام کرد. با مقایسه نتایج به دست آمده از تحقیق حاضر با یافته‌های تحقیقات گذشته به نظر می‌رسد، وضعیت باشگاه‌های ورزشی بانوان رو به بهبود می‌رود به ویژه در شهر تهران که مسؤلان به علت موقعیت خاص این شهر، اهمیت بیشتری برای رسیدگی به امورات آن قائل هستند. با این حال تحقیقاتی که در سالهای اخیر به بررسی وضعیت امکانات باشگاه‌های ورزشی در سایر استان‌ها پرداخته‌اند، هنوز وضعیت امکانات ورزشی را نامطلوب گزارش می‌کنند. به عنوان مثال، تحقیقات مشابه اخیر در استان‌های اردبیل و مازندران (۱۳۸۶)، وضعیت امکانات در این استان‌ها را نامطلوب گزارش کردند. باید توجه داشت که کیفیت اماکن ورزشی با انگیزش و ترغیب افراد به ورزش در ارتباط است. ویلیامز (۱۹۸۸) نیز تأسیسات و تجهیزات را از عوامل مؤثر در میزان مشارکت جوانان در فعالیت‌های بدنی دانسته است.

نتایج توصیفی و استنباطی تحقیق حاضر، نکته جالب توجهی در مورد سطح کیفی گزارش شده به وسیله مدیران، مربیان و ورزشکاران نشان داد. در این پژوهش، در همه موارد، مدیران باشگاه‌های ورزشی هم در بخش دولتی و هم در بخش خصوصی وضعیت امکانات باشگاه‌های خود را در سطح بالاتری از مربیان و ورزشکاران گزارش کردند. همچنین سطوح کیفی گزارش شده به وسیله ورزشکاران در حد پایین‌تری از مدیران و ورزشکاران قرار داشت. به نظر می‌رسد، هنوز مدیران باشگاه‌های ورزشی درک درستی از سطح انتظارات مربیان و ورزشکاران خود ندارند. شاید سیاستگذاری مشتری محور، علاج از بین بردن شکاف‌های نگرشی بین مدیران و ورزشکاران نسبت به وضعیت امکانات باشگاه‌های ورزشی باشد (۲، ۱۳).

هدف اصلی این پژوهش، مقایسه امکانات باشگاه‌های دولتی و خصوصی بود. با وجود این که نتایج توصیفی تحقیق نشان از بالا بودن امکانات باشگاه‌های ورزشی خصوصی داشت؛ اما با این وجود، نتایج استنباطی

حاصل از این مقایسه‌ها، بیانگر آن بود که در مجموع سه دیدگاه و تک‌تک دیدگاه‌های مدیران، مربیان و ورزشکاران باشگاه‌های دولتی و خصوصی نسبت به وضعیت امکانات باشگاه‌ها تفاوت معنی‌داری وجود ندارد (جدول ۵). عمده‌ترین دلیل برای این عدم تفاوت مربوط به استانداردهای تشکیل باشگاه‌های ورزشی است که از سوی ادارات تربیت بدنی کنترل می‌شود. با توجه به این تفسیر و اینکه وضعیت امکانات بر اساس یافته‌های این تحقیق در حد متوسطی قرار داشت، انتظار می‌رود، ادارات تربیت‌بدنی برای بهبود وضعیت امکانات ورزشی باشگاه‌ها در استانداردهای راه‌اندازی بازنگری‌های لازم را اعمال نمایند. بر اساس جستجوهای صورت گرفته در خصوص پیشینه تحقیق، تا کنون مسأله تفاوت امکانات باشگاه‌های ورزشی دولتی و خصوصی مورد توجه محققان نبوده است. همچنین بررسی وضعیت امکانات باشگاه‌های ورزشی در سال‌های اخیر نیز کم‌رنگ‌تر شده است، از این رو پیشنهاد می‌شود، ارزیابی‌های دوره‌ای برای کنترل و ارتقای وضعیت امکانات باشگاه‌های ورزشی در نظر گرفته شود تا گام توسعه ورزش در کشور با ثبات‌تر برداشته شود.

منابع و مأخذ

۱. آزاد، احمد (۱۳۷۴). مبانی تربیت بدنی و ورزش. تهران: کمیته ملی المپیک. ص، ۳۷۰.
۲. اتقیا، ناهید (۱۳۷۹). تعامل بازاریابی و مدیریت ورزشی. مجموعه چکیده مقالات چهارمین همایش ملی تربیت بدنی و علوم ورزشی، دانشگاه گیلان.
۳. الوانی، سیدمهدی (۱۳۶۹). مدیریت عمومی. تهران: نشر نی. ص، ۵۹.
۴. ایرانی، سوسن (۱۳۷۴). توصیف فضا و امکانات و وضعیت اجتماعی و اقتصادی بانوان مراجعه‌کننده به اماکن دولتی ورزشی تهران در رشته آمادگی جسمانی. پایان‌نامه کارشناسی ارشد تربیت بدنی و علوم ورزشی، دانشگاه آزاد اسلامی، واحد تهران مرکزی.
۴. سجادی، نصرالله (۱۳۸۶). مدیریت سازمان‌های ورزشی. تهران: سمت. صص، ۳۵-۳۶.
۵. شجاعی. وحید، صداقتی‌پور. حسین (۱۳۸۶). اصول سرپرستی در تربیت بدنی. انتشارات حفیظ، صفحه ۸۰-۹۰.
۶. سلامی. فاطمه، حاج میرفتاح. فاطمه، نوروزیان. منیژه (۱۳۸۱). توصیف موانع شرکت بانوان در فعالیت‌های ورزشی. پژوهشکده تربیت بدنی و علوم ورزشی.
۷. طباییان (۱۳۸۱). ارتباط بین پایگاه‌های قدرت با عملکرد و اثر بخشی رؤسای دانشکده‌ها و مدیران گروه‌های آموزشی تربیت بدنی و علوم ورزشی. رساله دکتری، دانشگاه تربیت معلّم تهران، دانشکده تربیت‌بدنی و علوم ورزشی.
۸. کوزه‌چیان، هاشم (۱۳۵۷). وضع کنونی باشگاه‌های عمومی تهران. پایان‌نامه کارشناسی ارشد تربیت بدنی و علوم ورزشی، دانشگاه تهران، دانشکده علوم تربیتی.

۹. حاج علی اکبری. محمدرضا (۱۳۷۲). بررسی و تجزیه تحلیل مشخصات اختصاصی اماکن ورزشی استان اصفهان. تهران: مرکز آموزش تربیت بدنی و علوم ورزشی، سازمان تربیت بدنی.
۱۰. بررسی وضعیت اماکن ورزشی ویژه بانوان شهر تهران (۱۳۷۴). کمیته پژوهش و تحقیقات معاونت ورزشی اداره کل تربیت بدنی استان تهران.
۱۱. مجموعه مقالات زن و ورزش (۱۳۷۳). معاونت ورزش بانوان کشور، دفتر تحقیقات و آموزش سازمان تربیت بدنی.
۱۲. نور شاهی، مریم (۱۳۷۶). بررسی وضعیت سالن‌های ورزشی شهر تهران. هیأت ورزش بانوان اداره کل تربیت بدنی استان تهران.
13. D:\j\Hadis News _ زن، ورزش، توسعه. -
14. Henderson, K. (1997). The role of family in girls spending leisure time. Unit psychological university of English bergan. Ahper_ Journal, 44 (2), 6-72.
15. http://www.iran_newspaper.com/1384/840608/html/women.htm
16. Marie-uisse, K. (1993). Spatial conditions Affecting Women's Sport: The case in the Ruhr area International review for the sociology of sport. (http://irs.sagepub.com/cgi/content/abstract/28/2_3/145).
17. Pekka, O, & Risto, T. (1991). Sport for all. Elsevier science, N. Y. PP: 72-80.
18. Staurawsky. E. C. (1998). The language of gender equity debate. Journal of sport and social issues, 7-26.
19. Williams, A. (1988). Physical activity patterns among adolescents some curriculum implications, Physical Education Review, 11 (1), 23-39.
20. www.isna.ir (1386/4/7)
21. www.sci.org.ir/portal/faces/public/sci/sci.gozide/sci. YearBook
22. www.sporttehran.ir (وب سایت اداره کل تربیت بدنی استان تهران)